

**Vlada Republike Crne Gore
Ministarstvo kulture i medija
Podgorica**

**Centralna narodna biblioteka RCG
"Đurđe Crnojević" - Cetinje**

**IZVJEŠTAJ O RADU
za 2005. godinu**

Cetinje, februar 2006.

UVOD

Projekat sanacije, restauracije i adaptacije objekata CNB na kompleksu bivšeg italijanskog poslanstva

2005. godina može se okarakterisati kao veoma uspješna, kao godina koja treba da obilježi prekretnicu u razvoju CNB. Uspješnost rada Biblioteke prvenstveno se može sagledati s finansijskog aspekta - obezbjeđenjem dvije inostrane donacije za realizaciju dva značajna projekta. Prva donacija se odnosi na investiciono ulaganje u objekat bivšeg italijanskog poslanstva u cilju zaštite zgrade kao spomenika kulture i u cilju zaštite i obezbjeđenja fondova koji se tu čuvaju, a druga donacija je namijenjena za početak realizacije razvojnog projekta BIS putem formiranja Centra VBCG pri CNB.

Krajem 2004. godine kandidovali smo projekat sanacije, restauracije i adaptacije objekata Biblioteke za donaciju koju je Vlada Kraljevine Norveške u sklopu bilateralne pomoći Crnoj Gori namijenila za projekte u kulturi. U prvoj aplikaciji kandidovali smo radove na spoljnjem uređenju zgrade koji su iznosili cirka 200.000,00 eura. Projekat je odmah prihvaćen od strane IMG grupe koja je ovlašćena od strane Vlade Norveške da vodi ove projekte. Njihovi predstavnici dr Lazar Sumanov, predsjednik ICOMOS-a i ing Ljiljana Živanović, posjetili su Biblioteku u aprilu 2005, obišli čitav kompleks i sagledali na licu mjesta u kakvom je stanju istorijska zgrada, kakvi su uslovi u glavnom depou knjiga, u kakvim uslovima rade zaposleni i kakav je ukupan ambijent za korisnike biblioteke. Nakon te posjete, dostavljen nam je izvještaj u kome se traži da kandidujemo određene radove za dodatnih 200.000,00 eura koji će se tretirati kao I faza projekta. Dopuna projekta se odnosila na radove koji znače zamjenu podova na svim spratovima stare zgrade, popravke na fasadi depoa i suvoj vezi između stare i nove zgrade, zatim na radove u svrhu rekonstrukcije električne i protivpožarne instalacije. Dopunjeni projekat je u roku završen, dostavljen i odobren, a iznosi 414.290,32 eura (I faza za 2005. god.).

Učešće Ministarstva kulture i medija u ovom projektu jesu sredstva za izradu idejnog projekta, za reviziju idejnog projekta kao i dodatnih 20.000,00 eura za održavanje objekata koja su namjenski utrošena.

Izrada Idejnog projekta sanacije, restauracije i adaptacije objekata Biblioteke i uređenje čitavog kompleksa povjerena je arh. Dragoslavu Caru Mijuškoviću, koji je radio i prethodni projekat sa dopunom za I fazu, s obzirom da eksperti koji odobravaju projekte nijesu do tada imali primjedbe na predmjere i predračune radova kao i na obrazloženje i opravdanost predložene investicije.

Očekuje se da će radovi za realizaciju I faze projekta početi u martu 2006, da će Ministarstvo kulture i medija biti investitor, a da će proceduru u vezi glavnog projekta i izvođenja radova sprovoditi i nadgledati IMG.

Osnivanje COBISS Centra Virtuelne biblioteke Crne Gore

Početakom 2005. godine direktor IZUM-a Maribor, g-din Tomaž Seljak, došao je u radnu posjetu Biblioteci koja je imala za cilj da ubrzamo završetak I faze Projekta VBCG, koja je bila zastala nepotpisivanjem ugovora o korišćenju licence od strane nekih

biblioteka (Biblioteke Filozofskog fakulteta, Biblioteke Medicinskog fakulteta i Narodne biblioteke "Radosav Ljumović"), i da se dogovorimo oko formiranja COBISS Centra Crne Gore. Ovaj organizacioni segment treba da preuzme ulogu umrežavanja, servisiranja, izvođenja obuke za rad u sistemu, testiranja za dobijanje licenci, prikupljanja članarine - odnosno treba da preuzme odgovornost regionalnog partnera u sistemu COBISS/Net. Direktor IZUM-a se uvjerio da je CNB sposobna da odgovori tom zadatku i da preuzme odgovornost (po Projektu VBCG iz 2000. tu ulogu je trebala da ima Univerzitetska biblioteka u Podgorici - potrebni uslovi se nijesu stekli) tako je CNB krajem godine od IZUM-a dobila donaciju u iznosu od 12.000,00 eura za početak rada na ovom projektu.

Posjetu Tomaža Seljaka iskoristili smo za razgovore na ovu temu sa ministrom kulture Vesnom Kilibardom, sa ministrom za ekonomske odnose Gordanom Đurović, sa rektorom Univerziteta Ljubišom Stankovićem, sa pomoćnikom ministra prosvjete i nauke Radovanom Damjanovićem i predsjednikom CANU Momiom Đurovićem. Svi su dali saglasnost da se uradi kompletan elaborat projekta VBCG i dostavi Vladi Crne Gore kao strateški dokument na razmatranje i usvajanje.

Tom prilikom, razumijevajući potrebe CNB da je neophodno da se što više ljudi osposobi za rad u COBISS-u, direktor IZUM-a je omogućio jedan vanredni kurs. On je bio neophodan da se određeni broj bibliotekara dokvalifikuje, da se knjižničari i daktilografi prekvalifikuju kako ne bi ostali bez posla, a da se osposobe za rad u COBISS-u. Kurs su održali instruktori iz IZUM-a u martu i na njemu je obučeno 15 polaznika i dva asistenta.

Učešće na Konferenciji COBISS 2005

Projekat COBISS/Net je bibliotečko- informacioni sistem i servis koji koriste Slovenija, BiH, Makedonija, Srbija, Crna Gora, neke biblioteke u Hrvatskoj i Austriji sa sporazumnim besplatnim preuzimanjem i kopiranjem podataka. Tendencija širenja COBISS-a na druge zemlje u regionu je prisutna, stoga je ovaj projekat prepoznat od strane CEI kao regionalni. Na ovogodišnjoj konferenciji su podnešeni referati o stanju i problemima automatizacije u bibliotekama u pojedinim zemljama članicama. Direktor CNB Jelena Đurović na Godišnjoj konferenciji COBISS u Mariboru imala je prezentaciju rada o stanju, problemima i potrebama automatizacije biblioteka u Crnoj Gori. Iz izlaganja na Konferenciji predstavnici CEI su mogli da sagledaju opravdanost projekta i potrebe pojedinih zemalja koje koriste COBISS, kako bi na osnovu njega, mogli da se kandiduju zahtjevi za sredstva koja se nalaze u fondovima EU za ove namjene. Konferenciji je prisustvovalo 11 učesnika iz Crne Gore, 5 iz CNB.

Sastanak direktora matičnih biblioteka Crne Gore

Druga faza VBCG podrazumijeva uključivanje svih narodnih biblioteka u Crnoj Gori u sistem, što će se ostvarivati preko VBCG Centra pri CNB. Stoga je na inicijativu direktora CNB 26.decembra održan sastanak direktora matičnih biblioteka u Crnoj Gori sa ciljem da se predstavi značaj pristupanja biblioteka u zajedničku bibliografsku bazu podataka, obezbijedi saglasnost i predstave uslovi i konfiguracija neophodne računarske i komunikacijske opreme koja je potrebna kako bi se što brže mogle uključiti u sistem.

Razumijevajući značaj ove inicijative, ministar kulture i medija, prof. dr Vesna Kilibarda, odazvala se pozivu da prisustvuje ovom sastanku i da lično podrži projekat. Ona je ohrabrila narodne biblioteke izražavajući spremnost Ministarstva kulture i medija da pruži neophodnu pomoć u opremi svim bibliotekama koje za to nemaju sredstava. Na sastanku je bilo riječi i o ostalim problemima koji opterećuju bibliotečku djelatnost u Crnoj Gori, pri čemu je ministar, g-đa Kilibarda, nagovijestila formiranje komisije koja treba da uradi elaborat o stanju u bibliotečkoj djelatnosti kako bi se na osnovu tog dokumenta sagledali i rješavali problemi, od legislative, do statusa biblioteka, stanja fondova, kadrova, opreme itd.

Konferencija IFLA - Oslo, avgust 2005

Poslije dvadesetak godina pauze i neučestvovanja na godišnjim konferencijama najveće i najznačajnije asocijacije biblioteka i bibliotečkih udruženja IFLA, bili smo prisutni, ove godine, doduše samo sa jednim učesnikom. Direktor Biblioteke je učestvovala na kongresu i dobila akreditaciju da predstavlja Crnu Goru na Konferenciji direktora nacionalnih biblioteka svijeta koja se inače održava svake godine u okviru IFLA -inog kongresa.

U 2005. godini uzeli smo učešća u radu I i II NAPLE konferencije održane u Kopenhagenu i na Braču, sa temom saradnja biblioteka, arhiva i muzeja u zajedničkim projektima. U okviru CEI učestvovali smo na konferenciji u Ohridu koja je imala temu digitalizacija kulturne baštine. Iskustvo sa ovakvih konferencija je nesumnjivo značajno, između ostalog i za transfer znanja i ideja u svojoj sredini kako bi se brže priključivali Evropi i svijetu.

Kulturne aktivnosti, izložbe, sajmovi...

Pored velikog angažovanja na strateškim projektima za obezbjeđenje donacija koje znače kapitalnu investiciju za sanaciju, restauraciju i adaptaciju objekata, za formiranje Centra VBCG, i ostalih poslova vezanih za unutrašnju reorganizaciju, uspjeli smo da organizujemo, u saradnji sa Bibliotekom grada Beograda, jednu veoma zapaženu izložbu "Danilo Kiš" u povodu 70 godina od rođenja pisca. Jedan od ciljeva Biblioteke je i njeno otvaranje prema široj publici putem predstavljanja njenih bogatih fondova, obilježavanja značajnih godišnjica iz kulturne istorije, promocija i sličnih manifestacija. Imali smo u planu još dvije izložbe, koje ćemo realizovati u sljedećoj godini.

Učestvovali smo na tri sajma knjiga, izdali smo novi kumulativni katalog izdanja CNB.

Nacionalna bibliografska agencija, tekuća bibliografija, zaostaci na retrospektivnoj crnogorskoj bibliografiji

Pored dodjeljivanja ISBN i ISSN brojeva zatim izrade CIP zapisa od ove godine Biblioteka obavlja još jedan servis za potrebe izdavača u Crnoj Gori, a to je oznaka barcod. I dalje su prisutni problemi u vezi CIP-a, naime postoje izdavači koji ne znaju šta znači kataloški zapis u publikaciji, pa se događa da sami urade CIP, da pri tome stave iznad zapisa naziv CNB "Đurđe Crnojević", izmisle ID broj i odštampaju lažnu

informaciju. Protiv ovih pojava moramo se boriti, makar zakonskim putem o povredi autorskih prava i intelektualne svojine.

Što se Tekuće bibliografije tiče moramo, sa žaljenjem, konstatovati da nijesmo uspjeli da objavimo pripremljenu svesku za 2002. godinu. Takođe ni ove godine nijesu izašli zaostali tomovi iz Projekta retrospektivne bibliografije.

Izdavačka djelatnost

Časopis "Bibliografski vjesnik" je izašao u jednoj svesci kao trobroj za 2004. godinu. Publikovani su sljedeći naslovi: "Riječ protiv" autora Rajka Cerovića, „Mučenici“ Radoja Radojevića, „Crnogorski književni urbanitet“ Borislava Jovanovića i drugo izdanje knjige „Skrivana strana istorije“ autora Šerba Rastodera u suizdanju sa Istorijskim institutom i Almanahom.

Obrazovanje, stručni ispiti, zvanja, licence

Održana su dva redovna ispitna roka, proljeće i jesen. Ukupno se prijavilo 20 kandidata, a na ispite je izašlo 17. U proljećnjem roku polagalo je 9, a u jesenjem 8 kandidata. Zvanje bibliotekara dobilo je 6, zvanje višeg knjižničara 4, a zvanje knjižničara 7 kandidata.

Komisija za dodjelu viših stručnih zvanja dodijelila je jednom kandidatu zvanje bibliotekara savjetnika i dvojici kandidata zvanje višeg bibliotekara. Licence za rad u COBISS-u dobilo je 12 bibliotekara.

Održavanje zgrada, zagrijavanje, obezbjeđenje fondova

CNB raspolaže sa objektima velikog gabarita, pri tom je smještena u dvije stare istorijske zgrade koje su zaštićeni spomenici kulture. Pitanje održavanja ovih objekata je veoma kompleksno, pa i pod uslovom da su sanirane, renovirane i adaptirane. Redovno i adekvatno održavanje ovih zgrada zahtijeva određena novčana sredstva koja se mogu približno tačno predvidijeti i odgovarajuću službu koja će da planira i sprovodi ove poslove. Za zagrijavanje objekata, potrebno je u budžetu obezbijediti adekvatna sredstva za ovu namjenu, na osnovu planirane potrošnje za postizanje optimalne temperature u zgradama i u depoima. Imamo situaciju da su nam sredstva za zagrijavanje nedovoljna, a velika u odnosu na ukupan budžet koji se dobija za programe i projekte. Zagrijavanje je veoma loše, u depoima samo 2 sata dnevno i to kad su jako niske temperature, pa se može pretpostaviti u kakvim se uslovima čuva bibliotečki fond i kakvi su uslovi za rad magacionera.

Isto tako, kada je u pitanju obezbjeđenje fondova, dok se zgrade ne renoviraju i ne ugrade savremeni sistemi zaštite, možemo konstatovati da su nam i sa ovog aspekta fondovi u opasnosti.

Finansiranje iz budžeta

Veoma skromna finansijska sredstva planirana iz budžeta za 2005. godinu u iznosu od 105.551,60 eura, povećana su za 40.251,91 euro i ako se doda kompenzacija dugovanja za el. energiju u iznosu od 22.167,01 euro, sve skupa iznosi 167.970,52 eura.

Jelena Đurović
Direktor

ODJELJENJE ZA POPUNJAVANJE, KORIŠĆENJE I ČUVANJE FONDOVA

Odjeljenje za popunjavanje, korišćenje i čuvanje fondova obuhvata sve vidove nabavke bibliotečke gradje (obavezni primjerak, poklon, kupovinu i međunarodnu razmjenu); sve operacije na sredjivanju pribavljene gradje (osim stručne obrade), od prijema do smještaja u depo Biblioteke; sve vidove korišćenja bibliotečke gradje i davanja informacija korisnicima; sve vidove zastite i čuvanja fondova (knjigovezačko-konzervatorsko-restauratorsku službu); kao i prezentaciju bibliotečkog materijala putem izložbi, promocija...itd.

U ovom odjeljenju CNB "Djurđe Crnojević" rade 23 izvršioaca : 4 bibliotekara, 3 konzervatora, 4 viša knjižničara, 8 knjižničara, 3 knjigovesca i rukovodilac Odjeljenja. Tokom godine dva knjižničara i dva knjigovesca su bila duže vrijeme na bolovanju.

Problemi u radu isticani prethodnih godina donekle su eliminisani, ali ono što je za Biblioteku najvažnije je da se i dalje ne poštuje Zakon o izdavaštvu (Sl.list RCG, br.20/95), odnosno institucija **obaveznog primjerka**. Gotovo ni jedan crnogorski štampar (izdavač) ne poštuje dosljedno odredbe pomenutog Zakona, što se direktno odražava na obavljanje osnovnih djelatnosti Biblioteke. I u prošlogodišnjem izvještaju Odjeljenja podvukli smo da je stanje krajnje zabrinjavajuće. U odnosu na prošlogodišnji izvještaj, broj naslova monografskih publikacija sa teritorije Crne Gore, koje je Biblioteka uspjela da obezbijedi je mnogo manji. Dok broj zahtjeva za izradu CIP-a (u Crnoj Gori je 2005. godine objavljeno oko 570 naslova) evidentno raste, broj nabavljenih publikacija za fondove CNB opada.

Kupovina publikacija je i dalje najniža stavka kod popunjavanja fondova, u odnosu na ostale vidove nabavke. Biblioteka od skromnih sredstava ne može da odvoji mnogo za kupovinu, što se, takođe, naglašava iz godine u godinu. Treba imati u vidu da se sve više ljudi odlučuju na prodaju privatnih kolekcija zbog teškog materijalnog stanja, što je za nas veoma povoljna prilika za kompletiranje fonda "montenegrine". Što se kupovine stranih publikacija tiče, Biblioteka nije u mogućnosti da na ovaj način nabavi ni jedan naslov, a nijesmo pretplaćeni ni na jedan strani stručni časopis.

Ove godine započeto je automatsko inventarisanje publikacija putem COBISS-a. Na tim poslovima rade tri knjižničara, koji su uspješno završili osnovni kurs iz COBISS/katalogizacije i dodijeljena im je licenca za kreiranje inicijalnih zapisa, kao i za preuzimanje zapisa iz drugih COBISS baza.

Od marta 2005. godine započeto je retroaktivno povlačenje monografskih publikacija za automatsku obradu i taj posao je teкао uporedo sa redovnim djelatnostima u Odjeljenju.

Pregled ostvarenih poslova

1. Obavezni primjerak

- **crnogorski obavezni primjerak** – ukupno 416 naslova

Narodna biblioteka Srbije - upućeno 243 naslova
Biblioteka Matice srpske - upućeno 229 naslova
Narodna biblioteka Kosova –Biblioteka “Ivo Andrić” – upućeno 182 naslova
Biblioteka CANU – upućeno 294
Univerzitetska biblioteka – upućeno 298 naslova

Takođe smo dobili 41 naslov časopisa i 92 naslova novina, kao i 18 CD-a;

Napomena: Reklamacijom je obezbijedeno 67 naslova monografskih publikacija, a kompletirano je na ovaj način 37 naslova časopisa i 20 naslova novina.

- **obavezni primjerak iz Srbije i Vojvodine**

monogr. publikacije – 8490 naslova
časopisi - 1915 br. (novih naslova 220)
novine 17215 br. (novih naslova 207)
sitni bibliotečki materijal – 6505 jedinica
razvođenje po inventarnim knjigama – 21510

2. Poklon i kupovina

- **poklon**

Biblioteka je obezbijedila 563 monografske publikacije, 14 naslova časopisa, 43 kataloga izložbi
--

- **kupovina**

68 naslova monografskih publikacija

3. Međunarodna razmjena

- na planu **međunarodne razmjene** publikacija Biblioteka je

primila	Poslala
monografskih publ. – 212	monografskih publ. – 321
serijskih publ. – 413 br.	serijskih publ. 585 br.

4. Međunarodne aktivnosti i saradnja

- U ovoj godini dodijeljeno je 61 ISSN brojeva, primljeno je i odgovoreno na 208 dopisa
- Biblioteka je uključena u međunarodne projekte CALIMERA, IFLA, ISBN, ISSN, COBISS.net, UNESCO.
- Konferencija “Digitalizacija kulturne baštine”, Ohrid, septembar 2005 (2 učesnika)
- I NAPLE konferencija, Kopenhagen, februar 2005 (1 učesnik)
- II NAPLE konferencija, Brač, oktobar 2005 (2 učesnika)
- Godišnja konferencija IFLA, Oslo, avgust 2005 (1 učesnik)
- Godišnja COBISS konferencija, Maribor, novembar 2005 (5 učesnika)

5. Korišćenje i smještaj

- U 2005. godini je registrovano (na osnovu dnevnih izvještaja) ukupno 1432 korisnika, od čega je 2/3 studentska populacija. Prosječna dnevna posjećenost je 5 korisnika.

zaduženo	Razduženo
monografskih publikacija – 3636	monografskih publ. – 3282
časopisa – 2119 sv.	časopisa – 1997 sv.
novina – 2480 sv	novina – 2244 sv.

Uloženo je u osnovni fond 7500 novih naslova monografskih publikacija i 727 sv. periodike.

Tokom 2005. godine iz depoa CNB “Đurđe Crnojević” povučeno je za retroaktivnu automatsku obradu 7904 monografske publikacije.

- **Međubibliotečka pozajmica**

Međubibliotečkom pozajmicom u 2005. godini realizovana su 162 dopisa, a upućeno je 712 publikacija bibliotekama kojima šaljemo knjige na pozajmicu.

6. *Zaštita bibliotečkog materijala*

- U knjigovezačkoj radionici povezano je 582 sv. tekućih novina u tvrdom povezu, 145 sv. u mekom povezu, izvršena je popravka i prepovez 73 knjige iz fonda Biblioteke, izrađeno je 20 kutija za kartoteke, audio kasete i sl.

Napomena: Izvještaj o konzervatorskim poslovima je u sklopu Muzejskog odjeljenja, zbog toga što je u toku realizacija Projekta zaštite stare i rijetke knjige smještenih u zgradi Francuskog poslanstva

7. *Matična služba*

Matična služba, koja je ponovo počela sa radom 15.03.2004. godine, saglasno odredbama Zakona o bibliotečkoj djelatnosti, uradila je kompletan izvještaj o narodnim/gradskim bibliotekama. O aktivnostima službe Ministarstvo kulture je detaljno upoznato iz izvještaja o obilasku narodnih biblioteka po Crnoj Gori, koje je sačinio bibliotekar Dragan Radusinović. Treba istaći da su zapisnici o zatečenom stanju poslati na uvid svim rukovodiocima narodnih biblioteka, kao i predsjednicima opština.

Krajem godine je održan Sastanak direktora matičnih biblioteka u Crnoj Gori na temu uključivanja matičnih biblioteka u bibliotečko-informacioni sistem Crne Gore. Donijeti su značajni zaključci o potrebi uključivanja svih narodnih biblioteka u sistem COBISS i stvaranja minimuma uslova za realizaciju ovog projekta. Sastanku je prisustvovala ministar kulture i medija Vesna Kilibarda, koja je upoznala učesnike sa pozitivnim stavom Ministarstva u pogledu implementacije programa COBISS u sve crnogorske biblioteke. Uvodno izlaganje je imala Jelena Đurović, direktor CNB, a nakon nje su imali referate Vjenceslava Ševaljević, Dragan Radusinović, Dragica Lompar (CNB) i Ruža Danilović (Biblioteka Pomorskog fakulteta)

- **Edukacija**

U 2005. godini je **dva** puta organizovano polaganje stručnog ispita u Biblioteci. Prijavljeno je za ispit 19 kandidata. Licencu za rad u COBISS-u je dobilo 12 bibliotekara.

8. *Kulturne aktivnosti*

- Izložba "Danilo Kiš", povodom 70-godišnjice rođenja velikog književnika, realizovana je u saradnji sa Bibliotekom grada Beograda (11-17. maj 2005)
- Katalog izdanja CNB "Đurđe Crnojević"
- Učešće na sajmovima knjiga u Herceg Novom, Ulcinju i Beogradu

9. Ostale aktivnosti

Ministarstvo kulture i medija je krajem novembra 2005. godine formiralo radnu grupu sa zadatkom izrade Izvještaja o stanju bibliotečke djelatnosti u Crnoj Gori, kao strateškog dokumenta u ovoj djelatnosti. Cilj izvještaja je sagledavanje ukupnog stanja i predlaganje mjera za unapređenje djelatnosti u cjelini. Član radne grupe iz Centralne narodne biblioteke je Dragica Lompar, rukovodilac Odjeljenja za popunjavanje, korišćenje i čuvanje fondova.

Na kraju, iako planirana, revizija osnovnog fonda nije mogla biti realizovana zbog nepostojanja minimuma uslova za duži boravak u depou. Ostali poslovi i zadaci su realizovani u okvirima planiranih aktivnosti.

ODJELJENJE ZA STRUČNU OBRADU BIBLIOTEČKOG MATERIJALA

U Odjeljenju za stručnu obradu bibliotečkog materijala osnovne aktivnosti su bile usmjerene na unos zapisa u COBISS-u. U tom smislu su obavljani sljedeći poslovi : formalna obrada monografskih publikacija – katalogizacija ; sadržinska obrada monografskih publikacija – UDC klasifikacija i predmetizacija ; preuzimanje zapisa iz drugih baza putem COBISS.NET mreže i izrada inicijalnih zapisa; redakcija formalne i sadržinske obrade monografskih publikacija i obrada serijskih publikacija. Radilo se na eliminisanju zaostataka na prekucavanju listića, korekturi i ulaganju listića u javne i interne kataloge Biblioteke. U Odjeljenju se radilo na izradi CIP zapisa za monografske i serijske publikacije po međunarodnim standardima, uključivanje crnogorskih izdavača u ISBN – bazu, dodjelu ISBN broja kao i izradu bar-coda.

Unutar Odjeljenja su se odvijali poslovi koji pripadaju drugim odjeljenjima, zbog njihove nemogućnosti da se uključe u proces automatizacije. Vršene su pripreme za novu organizaciju unutar Odjeljenja, a na osnovu brojnih analiza.

Stručna obrada monografskih publikacija

Što se tiče stručne obrade monografskih publikacija (katalogizacija, klasifikacija, predmetizacija) u ovoj je godini u potpunosti ostvareno planirano . Knjige su preuzimane iz Prijemnog odjeljenja, bez zastoja je rađeno na njihovoj obradi i redakciji istih, tako da su one završavale u magacinu relativno brzo. Osim redakcije na tekućoj građi rađena je redakcija i na zaostacima. Knjige su u manjim količinama dopremene iz magacina, a na poslovima redakcije bila su angažovana još tri bibliotekara tako da su zaostaci skoro eliminisani.

Krajem prošle godine zaživio je COBISS.NET sporazum pa je bilo moguće preuzimati zapise iz drugih baza (COBIB.SR, COBIB.SI, COBIB.BH i COBIB.MK). Putem COBISS.NET-a preuzimani su zapisi ne samo za tekuću građu već i za ranije obrađene publikacije za koje postoji informacija u vidu lisnog kataloga, a sve u cilju njihove dostupnosti korisnicima putem On-line pretraživanja (u lokalnu bazu do sada je unijeto 58802 zapisa). Dva bibliotekara su bila angažovana u Prijemnom odjeljenju na preuzimanju zapisa putem COBISS.NET-a i kreiranju inicijalnog zapisa za tekuću građu. Na ovim poslovima, od juna mjeseca, rade tri knjižničara u Prijemnom odjeljenju.

Obrada serijskih publikacija u COBISS-u

Na obradi serijskih publikacija (časopisa) radio je jedan bibliotekar. Otpočelo se i sa izradom CIP zapisa za serijske publikacije kao i UDC klasifikacija članaka.

Obrada zbirki (muzička i kartografska)

Ni u ovoj godini, zbog tehničkih i kadrovskih problema, nijesu se stekli uslovi za nastavak rada na zbirkama (muzička i kartografsko-geografska).

Izrada CIP-a

Izrada CIP-a je vrlo složen i značajan posao. I dalje su prisutni problemi prilikom njegove izrade zbog loše komunikacije između izdavača (štampara) na jednoj i bibliotekara na drugoj strani, jer se rijetko dostavlja prelom rukopisa na uvid prije štampanja publikacije. Neki izdavači idu toliko daleko da sebi daju za pravo da sami urade CIP. Zainteresovanost crnogorskih izdavača je sve veća kada je u pitanju njihovo uključivanje u ISBN – bazu, dodjelu ISBN broja kao i izradu bar-coda.

Ostali poslovi

-
Zatvaranjem lisnog kataloga ostao je veliki broj listića za prekucavanje. Skoro svi zaostaci su riješeni (prekucavanjem listića, ili preuzimanjem putem COBISS.NET-a – na osnovu rukopisnih listića su povlačene knjige iz magacina).

Edukacija kadrova

U Odjeljenju obrade se radilo na obuci naših bibliotekara i pripravnika za rad u programskom okruženju COBISS – katalogizacija. U periodu od 14. - 19. marta 2005. godine održan je početni kurs COBISS – katalogizacija (15 polaznika) . Na COBISS konferenciji , održanoj u Mariboru, prisustvovala su dva bibliotekara iz Odjeljenja obrade.

Oprema

U pogledu opreme stanje je nepromijenjeno u odnosu na prethodnu godinu.

Kadrovi

U Odjeljenju je radilo 20 izvršilaca: rukovodilac Odjeljenja, 2 redaktora, 11 bibliotekara, 3 viša knjižničara i 3 daktilografa (dva su položila Stručni ispit za knjižničara). Prisutna kraća i duža odsustvovanja (2 bibliotekara na porodiljskom bolovanju). U julu mjesecu jedan bibliotekar prešao u Bibliografsko odjeljenje, a jedan knjižničar (daktilograf sa položenim Stručnim ispitom) prešao u Prijemno odjeljenje.

Pregled ostvarenih poslova

Stručna obrada monografskih publikacija

Katalogizacija monografskih publikacija (AOP)	2539
Klasifikacija monografskih publikacija (AOP)	2398
Predmetizacija monografskih publikacija(AOP)	1870
Preuzimanje zapisa putem COBISS.NET-a*	8680

Ukupno uneseno zapisa za monografske publikacije..... 11219

Redakcija kataloškog opisa monografskih publikacija

Redakcija kataloške obrade	5064
Redakcija UDC indeksa	4967
Redakcija predmetne odrednice	3444
Redakcija zapisa preuzetih putem COBISS.NET-a sa oznakom ispravljen zapis <u>C</u>	2326
Izrada inicijalnih zapisa	513

*Koje su mogućnosti preuzimanja zapisa putem COBISS/NET-a pokazuje podatak da jedan bibliotekar za godinu dana može preuzeti 6000 zapisa.

Bibliografski opis serijskih publikacija

Časopisi	naslovi	godišta	Izrada CIP-a	Klasifikacija članaka
	143	1075	9	66

Kucanje, korektura, štampanje i ulaganje kataloških listića

Prekucavanje listića za autorski i stručni katalog	10238
Korektura otkucanih kataloških listića	23686
Razvrstavanje listića (po slovima i po UDC)	21700
Štampanje i lijepljenje naljepnica sa "bar-codom"	18000
Unos lokacijskih podataka	2058
Dubinsko slaganje listića	21000
Ulaganje listića (autorski i stručni katalog)	16667

Izrada CIP- ova

CIP zapisi - katalogizacija u publikaciji	688
Uključivanje izdavača u ISBN bazu podataka	103
Dodjela ISBN broja	277
Izrada bar-koda	67

Preuzimanje građe za obradu iz Prijemnog odjeljenja

<i>Preuzimanje monografskih publikacija</i>	8906
--	------

<i>Preuzimanje građe za ostale zbirke</i>		
	CD	218
	kasete	78

	video kasete	12
	štampane muzikalije	56
	karte	152
	atlas	7

MUZEJSKO ODJELJENJE

U Muzejskom odjeljenju se obavljaju poslovi na prikupljanju, obradi, smještaju i korišćenju publikacija koje po utvrđenom kriterijumu pripadaju fondu "montenegrine" (crnogorska knjiga i crnogorska periodika). Ovom Odjeljenju pripada i Zbirka stare i rijetke knjige i pet legata. Odjeljenje se nalazi na drugoj lokaciji od glavne zgrade CNB, u zdanju bivšeg Francuskog poslanstva.

U Odjeljenju radi pet izvršilaca: rukovodilac Odjeljenja, viši bibliotekar, bibliotekar, viši knjižničar i knjižničar. Pri Odjeljenju je i Konzervatorska laboratorija, sa tri izvršioca (privremeno, zbog rada na zaštiti Zbirke stare i rijetke knjige).

Planirani poslovi u 2005. god. su u potpunosti realizovani. Urađeni su svi tekući poslovi, svi preostali poslovi vezani za reviziju tekućih novina (čime je okončan rad na reviziji svih fondova Odjeljenja), poslovi na preuzimanju i magaciniranju monografskih i periodičnih publikacija i nastavljen retrospektivni unos monografskih publikacija iz fonda "montenegrine" preko AOP-a. Radi se i na redakciji, na ovaj način obrađenih monografskih publikacija. Preuzet je i smješten legat dr Dušana J. Martinovića (monografske i periodične publikacije). Po želji darodavca legat je smješten u radnim prostorijama Odjeljenja, kako bi se koristio kao priručna literatura. Obavljani su i poslovi na obuci kandidata za polaganje Stručnog bibliotekarskog ispita, kao i obuci knjižničara Odjeljenja za rad na periodičnim publikacijama. Bibliotekar (rukovodilac Odjeljenja) i viši bibliotekar su dobili licence za rad u programu Cobiss 2 / katalogizacija, čime je omogućen rad istih na redakciji i unosu AOP-a zapisa. U Odjeljenju su, početkom 2005.god. umrežena dva računara i jedan terminal (ukupno tri računara i jedan terminal), čime je znatno proširen rad na automatskoj obradi njegovih fondova. Urađen je i materijal za Web stranicu Biblioteke, koji sadrži istorijat Muzejskog odjeljenja i prezentaciju njegovih fondova.

Kontinuirano su obavljani i poslovi na radu sa korisnicima, administrativni poslovi i dr.

PREGLED OSTVARENIH POSLOVA

Popunjavanje fondova

- Obavezni crnogorski primjerak	372 knjige; 21 katalog; 107 nasl. časopisa; 238 nasl. novina
- Obavezni primjerak iz Srbije i Vojvodine	407 knjiga
- Pokloni	15 knjiga

Monografske publikacije	
-Preuzimanje knjiga iz Odjeljenja za popunjavanje i korišćenje bib. materijala	2160 knjiga
magaciniranje preuzetih knjiga	2160 knjiga
-Upoređivanje uloženi knjiga sa evidencionim kartonima	2160 knjiga
-Ulaganje evidencionih kartona razvedenih knjiga u Topografski katalog	5600 kartona
-Ulaganje listića u Autorski katalog	10817 listića
Obrada knjiga preko AOP-a (retroaktivni unos od M-12145)	
-Kataloška, UDK i predmetna obrada	726 knjiga
-Kataloška i UDK obrada	317 knjiga
-Preuzimanje zapisa sa hosta	372 knjige
-Preuzimanje zapisa putem cobiss-neta	602 knjige
Redakcija knjiga preko AOP-a (retroaktivni unos od M-12145)	
- Redakcija UDK	326 knjiga
- Redakcija predmetnica	237 knjiga
Periodične publikacije	
-Razvrstavanje, uazbučavanje i dubinsko slaganje (sa zaostatkom iz 2004.god.)	345 nasl. novina 175 nasl. časopisa
-Evidentiranje (kartoniranje), adresiranje, signiranje, tehnička obrada, magaciniranje dnevnih novina (sa zaostatkom iz 2004.god.)	4 nasl. 1825 br. sa dod.
- Evidentiranje (kartoniranje), adresiranje,signiranje, tehnička obrada, magaciniranje tekućih novina (sa zaostatkom iz 2004.god.)	235 nasl. 1320 br.
-Evidentiranje(kartoniranje), adresiranje, signiranje, tehnička obrada, magaciniranje časopisa (sa zaostatkom iz 2004.god.)	155 nasl. 544 br.
- Izdvojeno i poslato na povez nasl. tekućih novina	35 nasl.
Revizija fondova	
- Kompletiranje nasl. tekućih novina iz Osnovnog fonda	8 nasl. (20 br.)
-Izdvojeno komp. nasl. tekućih novina za povez	86 nasl.
-Povezano, tehnički obrađeno, adresirano, signirano i magacinirano tekućih novina	86 sv.

Korišćenje bibliotečkog materijala	
- Registrovano korisnika	235
- Broj posjeta korisnika	557
- Izdato na korišćenje; razduženo; magacinirano:	
knjiga	488
sv. časopisa	1698
sv. novina	1634
arhivskih kutija	7
-kutija sa fotografijama	6
-kasete iz legata	2
- Dato informacija	253
Zbirka stare i rijetke knjige	
-Identifikacija stare knjige	6 (21 privez)
-Katalogizacija stare knjige	6
-Razrješavanje zapisa u staroj knjizi	15
-Katalogizacija rijetke knjige	24 (8 priveza)
-Obrada knjiga iz Zbirke preko AOP-a	37
-Izdato knjiga za konzervaciju-restauraciju	17
- Signiranje rijetke knjige	24
- Korisnika	18
-Izdato knjiga na korišćenje	22
-Izdato starih časopisa na korišćenje	1 nasl.
Konzervatorska laboratorija	
-Konzervirano - restaurirano knjiga iz Zbirke stare i rijetke knjige	36
-Ukoričeno knjiga iz Zbirke stare i rijetke knjige	6
-Predato na korišćenje knjiga iz Zbirke stare i rijetke knjige	5

BIBLIOGRAFSKO ODJELJENJE

U protekloj 2005. godini nastavljen je rad na poslovima koji su predviđeni Programom rada za tu godinu. Rađeno je na rukopisima retrospektivne bibliografije u sklopu projekta *Crnogorska bibliografija 1494-1994*, kao i na Tekućoj bibliografiji monografskih publikacija za godine 2002, 2003, 2004. i 2005.

U Odjeljenju su radila četiri bibliografa: rukovodilac Odjeljenja – bibliotekar savjetnik, jedan – viši bibliotekar i dva bibliografa sa položenim stručnim ispitom. Najveći dio planiranih poslova, uglavnom je realizovan.

Tekuća bibliografija

Za Tekuću bibliografiju monografskih publikacija – 2002. godina urađen je i treći probni ispis, na kome su izvršene sve potrebne intervencije, tako da je ovaj rukopis krajem januara prošle godine praktično pripremljen za štampu. Sadrži ukupno 1026 bibliografskih jedinica. Međutim, prije predaje ovog rukopisa, kao i ostalih rukopisa tekuće bibliografije u štampu potrebno je da Redakcija bibliografije odluči o nizu pitanja koja su uglavnom tehničke prirode. Potrebno je osmisliti koričnu i naslovnu stranu, te donijeti odluku o tiražu, formatu i drugim popratnim tekstovima za bibliografiju. Na sjednici Upravnog odbora CNB, aprila 2005. godine izabrana je Redakcija bibliografije. Krajem septembra Redakcija je održala prvu sjednicu u nekompletnom sastavu i na tom sastanku nije donesena nikakva odluka u vezi štampanja Tekuće bibliografije knjiga za 2002. godinu. Dogovoreno je da se o ovom pitanju raspravlja na narednoj sjednici Redakcije. Ovo je bio jedini razlog za kašnjenje publikovanja rukopisa pomenute bibliografije.

Nastavljen je rad i na rukopisima Tekuće bibliografije knjiga za 2003, 2004. i 2005. godinu. Broj do sada obrađenih zapisa je sljedeći: 2003-923, 2004-722 i 2005-143. Dinamika izrade ovih bibliografija zavisi i od stepena priliva knjiga u Biblioteku po više osnova (obavezni primjerak, kupovina, poklon, razmjena...). Nažalost, postoji priličan broj knjiga, koji nije dostavljen Biblioteci, a po kriterijumima pripadaju fondu *Montenegrine* i Crnogorskoj bibliografiji. Na osnovu urađenih CIP-ova u Biblioteci, moguće je precizno utvrditi broj nedostajućih naslova po osnovu obaveznog primjerka sa teritorije Crne Gore. U neposrednim kontaktima sa štamparima, izdavačima i autorima dolazimo do informacija da li su te knjige objavljene, uz pokušaj da nedostajuće primjerke nabavimo. Osim problema prilikom kompletiranja knjiga iz crnogorskog obaveznog primjerka, slična je situacija i sa kompletiranjem naslova koji su izdati i štampani van Crne Gore, a po kriterijumima pripadaju tekućoj bibliografiji. S obzirom da je najveći broj ovih knjiga izdat i štampan u Srbiji i Vojvodini, za identifikaciju nedostajućih naslova koristimo tekuću *Bibliografiju Srbije*. Odgovarajuće zapise preko

COBISS.Net-a preuzimamo za našu bazu i na taj način formiramo datoteku deziderata. Broj urađenih CIP-ova za 2004. godinu je 459. Isti su preuzeti iz Odjeljenja obrade, formatirani i uazbučeni radi evidentiranja knjiga koje su pristigle, kao i onih naslova koji nam nedostaju.

Povremeno je rađeno i na Bibliografiji monografskih publikacija – period 1995-2001. Do sada je ažurirano 389 zapisa ukupno. Broj zapisa po godinama je sljedeći: 2001-187, 2000-83, 1999-39, 1998-22, 1997-28, 1996-21 i 1995-9 zapisa.

Planom rada za 2005. godinu predviđeno je da se u Odjeljenju započne sa analitičkom obradom priloga u serijskim publikacijama i zbornicima radova. Na sjednici Stručnog vijeća CNB od 4. oktobra 2005. godine odlučeno je da se Odjeljenje kadrovski pojača jednim bibliotekarom koji će biti angažovan na pomenutim poslovima. Međutim, odluka do sada nije realizovana, ali se nadamo da će se ostvariti u najskorije vrijeme.

Retrospektivna bibliografija (1494-1994)

Tokom 2005. godine rađeno je ukupno na pet rukopisa retrospektivne bibliografije članaka.

Za rukopis bibliografije članaka, **Tom III, knj. 15 (1982-1985)** u ovoj godini je popisano ukupno 4360 jedinica, čime je okončan rad na višegodišnjem kumuliranju građe za ovaj voluminozni rukopis ukupnog obima oko 20000 bibliografskih jedinica. Nakon toga je uslijedilo sistematizovanje građe po UDK sistemu koje je završeno krajem oktobra. Na taj način rukopis je pripremljen za kompjutersko slaganje. Poslije toga uslijediće korekture teksta, te izrada potrebnih registara i drugih popratnih tekstova.

Na rukopisu bibliografije članaka, **Tom III, knj. 17 (1989-1991)** nastavljeno je sa popisivanjem priloga iz crnogorske periodike i zbornika radova. Ukupno, u ovoj godini je popisano i uloženo u UDK kartoteke 2521 bibliografskih jedinica.

Poslije pauze od godinu i po (zbog zauzetosti bibliografa na tekućoj bibliografiji knjiga), nastavljen je povremeno rad i na rukopisu bibliografije članaka, **Tom III, knj. 16 (1986-1988)**. Popisano je ukupno i uloženo u UDK kartoteke 2184 bibliografskih jedinica.

Ove godine započet je rad na još jednom novom rukopisu bibliografije članaka u sklopu Projekta. Radi se o rukopisu, **Tom III, knj. 18 (1992-1994)**, kojim se okončava rad na najobimnijem tomu projekta *Crnogorska bibliografija 1494-1994*. Odlukom Stručnog vijeća CNB na sjednici održanoj 3. juna tekuće godine Bibliografsko odjeljenje je kadrovski pojačano sa jednim bibliotekarom koji je raspoređen na izradi pomenutog rukopisa. Popisivani su prilozi iz crnogorskih časopisa. Za ovaj polugodišnji period ukupno je popisano 879 bibliografskih jedinica, dok je uloženo u UDK kartoteke ukupno 762 bibliografske jedinice.

Shodno Planu rada, započet je rad na još jednom rukopisu u sklopu Projekta. Radi se o rukopisu, **Tom IV, knj. 1, sv. 2 (rasprave, članci i književni radovi o Crnoj Gori i Crnogorcima u srpskoj i hrvatskoj periodici i periodici naroda i nacionalnih manjina bivše SFRJ)**.

Edukacija kadrova i instruktorski rad

Početak aprila u Biblioteci je bio organizovan početni kurs za Korišćenje programske opreme COBISS/Katalogizacija, na kome su učestvovala i dva bibliografa iz Odjeljenja, u trajanju od pet dana. Davane su i instrukcije za rad autorima na *Bibliografiji arhivskih zapisa i Bibliografiji serijskih publikacija*. Takođe, rađeno je na obuci dva pripravnika CNB i drugih kandidata za polaganje stručnih bibliotekarskih ispita.

Pregled ostvarenih poslova

Automatska obrada podataka (knjige deziderati – sve tri obrade)	8
Preuzimanje-kopiranje zapisa iz uzajamnih kataloga drugih centara	65
Bibliografska obrada članaka (selekcija, popis, predmetizovanje, klasifikacija, anotacije...)	9944
Razvrstavanje listića po UDK grupama i u okviru grupa	9827
Ulaganje listića u priručne kartoteke	10286
Upoređivanje bfj preuzetih (pronađenih) iz sekundarnih izvora sa elektronskim katalogom COBIB.CG	300
Formiranje autorske kartoteke od prekucanih CIP-ova za 2004. god.	459

Istraživačko-izdavačka (i štamparska) djelatnost

Ambicioni program rada sektora za Istraživačko-izdavačku i štamparsku djelatnost CNB Crne Gore "Đurđe Crnojević" za 2005. godinu realizovan je djelimično. Osnovni razlog je nedostatak minimalnih finansijskih sredstava, što je uslovljavalo i prateću (veoma usporenu) realizaciju osnovnih procesa – na tehničkoj pripremi rukopisa, do davanja naslova u štampu.

Časopis **Bibliografski vjesnik**, jedna sveska (trobroj) za 2004. godinu – pojavio se iz štampe početkom 2005. godine. Nedostatak kvalitetnih priloga, a s tim u vezi i sredstava za autorske honorare, kao i troškova za štamparske usluge – prisiljavaju nas već nekoliko godina da se godišnje publikuje samo po jedna sveska ovog glasila. Takođe, trobroj (praktično godišnjak) ovog naslova za 2005. godinu, je u prvoj polovini godine kompletno predat štampariji ("Grafičar" Užice). Poodavno su obavljene korekture, izvršen prelom..., ali je zastoj u komunikaciji sa štamparijom nastao zbog višemjesečnog odsustva njihovog službenog lica, zastupnika za Crnu Goru. Dakle, tokom februara mjeseca biće štampa završena, i njegov tiraž dopremljen Biblioteci.

Što se tiče rada na projektu retrospektivne **Crnogorske bibliografije 1494-1994. godina**, završen je obiman rukopis tom III, knj. 15: *Rasprave, članci i književni prilozi u crnogorskoj periodici 1982-1985. godina* (autor Ljiljana Lipovina), i čeka minimalnu finansijsku izvjesnost za grafičku, kompjutersku pripremu – poslije čega treba da uslijedi korektura, izrada registara, i dr. Svakako, ovih dana planiramo da rukopis uključimo u proces grafičke pripreme... Svi ostali naslovi, tj. knjige iz III toma retrospektivnog dijela Crnogorske bibliografije (1494-1994) su u procesu autorske izrade. *Rasprave, članci i književni radovi u serijskim publikacijama u Crnoj Gori, 1956-1960*, knj. 9, autora Nikole Rackovića, kao i knj. 16 (1986-1988) i knj. 17 (1989-1991) autora Milorada Milovića i Lidije Kaluđerović su u podmaklom procesu izrade. Na zadnjoj svesci iz ovog toma, knj. 18 (1991-1994) nedavno je angažovan još jedan radnik Bibliografskog odjeljenja, Anđelka Martinović.

Knj. 1 iz IV toma *Bibliografija o Crnoj Gori i Crnogorcima na srpskom, hrvatskom, slovenačkom, makedonskom, bošnjačkom i jezicima narodnosti i nacionalnih manjina na području bivše SFRJ* (monografske publikacije), je autorsko ostvarenje Radoslava-Mića Cajića (penzionisanog bibliotekara iz Beograda). Na ovom rukopisu radi se najmanje desetak godina (trebalo je da bude štampan 2000. godine, po Programu koji je bio sačinio bivši urednik Projekta, dr D. Martinović). Na osnovu prepiske i direktnih razgovora sa g. Cajićem – imao sam njegovo obećanje (uz nedovoljno izvjestan mu finansijski zahtjev!) da će dostaviti završen rukopis zaključno sa aprilom mjesecom 2005. godine. Od tada – uzaludno zvoni telefon u njegovom stanu...

Knj. 2 iz II toma *Serijske publikacije u Crnoj Gori 1982-1994. godina* autora Dragice Šuković, penzionisanog bibliotekara CNB "Đ. Crnojević" – kompjuterski je složena;

rukopis prelomljen, izvršenena korektura – ali nijesu plaćeni honorari – niti autoru, niti za grafičku pripremu.

Takođe, sredinom 2005. godine, bibliograf CNB Ljiljana Lipovina je otpočela rad na izradi posljednje knjige iz retrospektivnog dijela Bibliografije (potencijalno ne računajući eksterioriku, u širem smislu riječi) *Bibliografija o Crnoj Gori i Crnogorcima – rasprave, članci u srpskoj, hrvatskoj, slovenačkoj, makedonskoj, bosansko-hercegovačkoj periodici, i periodici narodnosti i nacionalnih manjina na prostorima bivše SFRJ*. Ovo će biti složen proces rada, koji pretpostavlja boravak istraživača u vodećim južnoslovenskim centrima, pa Biblioteka treba odgovorno da računa na odgovarajuću podršku.

Istovremeno, osamdesetih godina, sa početkom rada na projektu retrospektivne Crnogorske bibliografije 1494-1994. godina, CNB je otpočela rad i na Tekućoj bibliografiji monografskih publikacija – po istim kriterijumima, a prilozi su objavljeni u *Bibliografskom vjesniku*. Uoči Frankfurtskog sajma knjiga 1998. godine, u posebnom katalogu objavljen je popis savremenih crnogorskih izdanja (oko 2.000 bibliografskih jedinica – za period 1995-1998) *Crna Gora – izdavački ciklus: 500 – 504. godine Oktoih*. Po aktuelnom izvještaju Bibliografskog odjeljenja CNB, od 2000. godine u ovom odjeljenju je reaktiviran rad na izradi tekuće bibliografije monografskih publikacija – počev od 1999. godine. Obradena je na klasičan način, bez kompjuterske programske podrške. Ukidanjem Jugoslovenskog bibliografskog instituta (krajem 2002), CNB preuzima funkciju Nacionalnog bibliografskog centra... Ove bibliografije se rade na osnovu uzajamnog elektronskog kataloga COBIB:CG, u skladu sa međunarodnim standardima ISBD(M), ISBD(ER), komunikacionim formatom za mašinski čitljiv kataloški zapis... i Pravilnikom za izradu abecednih kataloga autora Eve Verone. Dalje, po pomenutom izvještaju – do sada je za štampu pripremljena Tekuća bibliografija Crne Gore za 2002. godinu. U odmakloj fazi rada je i priprema rukopisa ove bibliografije za 2003, 2004. i 2005. godinu. Takođe, započet je rad i na izradi Tekuće bibliografije serijskih publikacija, a planirano je da se uskoro otpočne i sa analitičkom obradom članaka u serijskim publikacijama i zbornicima radova. Ova bibliografija će se raditi u uzajamnom elektronskom katalogu COBIB:CG, u skladu sa međunarodnim standardom ISBD(CP).

Tokom 2005. godine sačinjeni su *Kriterijumi za izbor članaka, rasprava i književnih priloga za Tekuću crnogorsku bibliografiju (1994-)*, a takođe (okvirno) urađen je i prijedlog crnogorskih časopisa i srodnih glasila za tekuću bibliografsku obradu – ali na ovim poslovima još nije angažovano posebno lice u Bibliografskom odjeljenju.

Nijesmo uspjeli u pokušaju da se – u duhu nekadašnjeg Samoupravnog sporazuma o finansiranju Crnogorske bibliografije – prihvati, tj. donese Zakon o finansiranju Crnogorske bibliografije, retrospektivne i tekuće! Utoliko je složenija finansijska situacija, i veća odgovornost Biblioteke da se stvaraju neophodni uslovi za realizaciju projekta Crnogorska bibliografija, a takođe i ostalih naslova iz njenog izdavačkog programa: jer, sve bi trebalo da bude realizovano iz tekuće kvote finansijskih sredstava – za programsku djelatnost Biblioteke!

Što se ostalih naslova tiče – iz izdavačkog Programa Biblioteke za 2005. godinu – realizovani su:

- Borislav JOVANOVIĆ: **Crnogorski književni urbanitet; nacionalna literatura na prelasku milenijuma**. Format 21 x 15, tiraž 600; str. 270.
- dr Vojislav NIKČEVIĆ: **Jezikoslovne studije**. Format B-5, tiraž 600, str. 524.

- Radoje RADOJEVIĆ: **Mučenici** (proza iz književne zaostavštine). Format 21 x 13, tiraž 200; str. 132.
- Rajko CEROVIĆ: **Riječ protiv; kulturno-politički eseji i rasprave (1989-1992)**. Format 21 x 15, tiraž 800; str. 407.
- Dr Šerbo RASTODER: **Skrivana strana istorije**. Knj. 1 – 4. Drugo izdanje. Format 24 x 16; tiraž 1000. (Iako se Biblioteka javlja kao izvršni, tj. prvi izdavač, njene preuzete obaveze su bile da obezbijedi kvalitetne usluge za poboljšane lektorske i korektorske usluge, i posebno: da budu kvalitetno, praktično nanovo – urađeni registri).

Najznačajniji istraživački i izdavački poduhvat Biblioteke u zadnje vrijeme je svakako **Leksikon crnogorske kulture** autora Nikole Rackovića. Rukopis je u posljednjoj fazi autorske obrade, i već je urađena prva verzija ilustriranja i preloma... Inače, knjiga će zapremiti oko 1.200 stranica formata A-4, i biće urađena u tiražu od 2.000 primjeraka (na najkvalitetnijem materijalu, tvrdi povez, zlatotisk). Ukupna cijena, po svim stavkama – cca 60.000 eura: u fazi smo traženja suizdavača, vjerovatno više njih...

Takođe, posebno značajno izdanje Biblioteke, **Crnogorski grbovnik** dr Božidara Šekularca i Aleksandra Samardžića – pripremljen je za štampu (str. 304, format A-4, tiraž 1.000).

U dogovorenom (privatnom) bibliografskom aranžmanu urađen je rukopis **Bibliografija o Njegošu u crnogorskoj periodici (1966-2004)** Lidije Kaluđerović. Izvršena je kompjuterska priprema (i korektura) rukopisa – ali uopšte nijesu plaćeni autorski honorari? Slično je i sa rukopisom **Akademik Sreten Perović, bio-bibliografija** Anđelke Martinović, za koji Biblioteka treba da obezbijedi sredstva samo za već obavljenu kompjutersku pripremu, i štampu.

Napomena:

Po navedenom osnovu, namjenski – za izdavačku djelatnost – neposredno u prethodnom periodu obezbijedeno je 21.000 eura (Ministarstvo kulture 13.000 kao redovna programska podrška, i 2.000 – namjenski za Grbovnik. Intervencijom g. D. Kujovića, potpredsjednika Skupštine CG – 6.000 eura). Objektivno, tek je potrošeno oko 50% tih sredstava – ne računajući troškove za "Bibliografski vjesnik" br. 1-2-3/2004. godinu, koji ne bi trebalo da bude finansiran iz ove kvote. Osim toga, po prethodnim dogovorima sa autorima – uopšte se ne plaćaju autorski honorari (izuzev za saradnju u časopisu "Bibliografski vjesnik"). I pored toga: dalja aktivnost u istraživačko-izdavačkom sektoru Biblioteke neočekivano je zakrčena, besparicom...

Gl. i odg. urednik izdavačke
produkcije C N B
Čedomir Drašković

ODJELJENJE ZA ZAJEDNIČKE I OPŠTE POSLOVE

Odjeljenje za zajedničke i opšte poslove, sa svojih 17 izvršilaca i rukovodiocem, obavlja niz raznovrsnih aktivnosti, počev od najosnovnijih i uslovno rečeno najjednostavnijih, kao što su fizičko obezbjeđenje i održavanje Objekata, pa do stručnih, pravno-kadrovskih i računovodstvenih poslova. Bez stroge podjele na pojedine službe kao takve, djelatnost ovog odjeljenjaja je ipak moguće sagledati po pojedinim segmentima. No, prije detaljnijeg opisa najznačajnijih aktivnosti u 2005. godini, potrebno je naglasiti da, upravo ta raznovrsnost i širok spektar poslova, zahtijeva kadrovsko pojačanje sa minimum dva izvršioca i eventualnom preraspodjelom poslova u okviru postojećih ljudskih kapaciteta.

Naime, sama činjenica da Ustanova, kao takva, ima 7.500 m² poslovnog prostora, i dva prostorno velika parka, koji je prostor, kako zbog značaja (zaštićeni spomenici kulture II kategorije) tako i zbog svoje starosti, (zgrade Italijanskog i Francuskog poslanstva datiraju s početka prošlog vijeka), potrebno stalno nadgledati, obilaziti, zapažati promjene, kvarove, intervenisati, a nadalje vršiti kontrolu stražara, dovoljan je indikator za upošljavanjem jednog izvršioca, koji bi permanentno vršio nadzor i odrađivao niz aktivnosti koje u postojećoj raspodjeli radnih obaveza i ljudskog potencijala, nije moguće sveobuhvatno i kvalitetno odraditi.

Nadalje, sve raznovrsnija pravna regulativa, i donošenje novih zakonskih projekata na nivou države, a čiju primjenu treba adekvatno sprovesti i na poslovanje Biblioteke kao pravnog subjekta, koji je kao takav sui generis, zahtijeva hitno upošljavanje jednog izvršioca pravne struke.

Inače, problemi u radu, koji su i prethodnih godina naglašavani, a prevashodno se odnose na nedostatak finansijskih sredstava, i u 2005. godini su bili izraženi, s tim što se u očekivanju donacije Vlade Kraljevine Norveške i pristupanja većoj rekonstrukciji, intervenisalo samo na najugroženijim i najhitnijim problemima.

Pregled realizovanih poslova

Pravno kadrovski poslovi, koji zbog svoje specifičnosti uvijek u svom zacrtanom planu, nužno trpe izmjene, su i u 2005. godini bili daleko obimniji i složeniji od planiranih. Stoga program rada koji je bio predviđen za 2005-tu godinu, nije u potpunosti ostvaren. Razlozi su, kako objektivni, kao što je npr. nemogućnost inoviranja ili donošenja pojedinih normativnih akata dok se prethodno ne donese zakon, kao temeljni propis, tako i (uslovno rečeno) subjektivni; jer, neizvršavanje pojedinih poslova isključivo je posljedica faktične nemogućnosti, odn. nedostatka vremena. Naime, ovu službu čini samo jedan izvršilac, koji je istovremeno i rukovodilac Odjeljenja, tako da je i suvišno obrazlagati kolike su realne mogućnosti da se svi raznovrsni poslovi koje objedinjuje ova služba odrade u roku, (a upravo su rokovi bitno obilježje pravnih i

kadrovskih poslova), i istovremeno poprate poslovi ostalih segmenata Odjeljenja. A zbog nedovoljnog broja izvršilaca, to "praćenje" često podrazumijeva neposredno odrađivanje konkretnog posla.

Pored praćenja raznovrsnih zakonskih propisa koji su doneseni tokom 2005. godine, i za čiju primjenu će biti potrebna edukacija putem seminara, kurseva i sl., permanentno agažovanje je bilo na pravljenju odgovarajućih rješenja iz oblasti radnih odnosa (rješenja o godišnjim odmorima, preraspoređivanju, zamjeni odsutnih radnika, odlasku u penziju, otpremnini, jubilarnim nagradama, pomoći zaposlenima itd.), zatim ugovora (o radu, o privremenim poslovima...) , zatim sastavljanje raznih potvrda, ispunjavanje obrazaca za prijavljivanje na zdravstveno i penzijsko osiguranje, objavljivanje oglasa za zapošljavanje i sklapanje ugovora sa Zavodom za zapošljavanje radnika Crne Gore o sufinansiranju pripravnika.

Povodom 77 tužbi podnesenih od strane radnika Biblioteke za neisplaćene naknade za topli obrok i troškove prevoza, nadležnom Sudu je dostavljeno isto toliko odgovora na tužbe sa podnescima i priložima.

Protiv Biblioteke su pokrenuta još dva radna spora, koji nijesu okončani, a što je iziskivalo posebno zalaganje službe, kako u sastavljanju odgovora na tužbe, pripremanju dokaza..., tako i zastupanje na glavnoj raspravi.

U proteklom periodu organizovana su dva sastanka Upravnog odbora, na kojima su, između ostalog, usvojene izmjene i dopune postojećeg akta o sistematizaciji i organizaciji radnih mjesta, što je, uz zapisnike sa istih, trebalo blagovremeno pripremiti.

Sa desetak sastanaka Stručnog vijeća, urađeni su zapisnici sa zaključcima.

Pripremljeni su normativni akti za Web stranu Biblioteke i sačinjen ugovor o pružanju usluga sa "webmaster"-om, Milovanom Zogovićem iz Podgorice, koji će istu uraditi i ažurirati.

Još niz svakodnevnih poslova, kao što je dnevno ažuriranje prisutnosti radnika, praćenje odsustvovanja po osnovu bolovanja i drugim osnovama, ispunjavanje statističkih obrazaca itd., obilježili su protekli period.

Izlučivanje arhivske građe i predaje iste Državnom arhivu, nije urađeno, iako je bilo planirano, zbog nedostatka vremena.

Računovodstveni poslovi su se u tehničkom smislu odvijali na način kako je to bilo i planirano, odnosno ažurno i primjenom kompjuterskog programa.

Inače, poslovna 2005. godina je počela pozitivno, ali ne kao rezultat uplate sredstava koja su trebala biti uplaćena po varantu za prvo tromjesečje, već zbog uplate zakašnjelih sredstava od prethodne 2004. godine. Prva sredstva po varantu za 2005. godinu, uplaćena su Biblioteci tek u maju 2005.g. Iako je priliv sredstava kasnio, obaveze prema dobavljačima su gotovo redovno izmirivane. Međutim, po pitanju nabavke lož-ulja (za grijanje), isto je najčešće nabavljano upornošću i zalaganjem pojedinih izvršilaca Odjeljenja kod nadležnih iz "Jugopetrola" Kotor, koji su imali povjerenja da će se dopremljene količine goriva naknadno izmiriti.

Služba je u roku izvršila usklađivanje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem, nakon izvršenog godišnjeg popisa osnovnih sredstava, potraživanja i obaveza Biblioteke.

Blagovremeno je izvršena i obaveza prema Direkciji javnih prihoda – predaja OPD 3 obrasca za sve zapošljene.

Završni račun za 2004. godinu, završen je i predat u zakonskom roku.

Isplata zarada je bila redovna, dok su isplate na ime nadoknada za tople obroke, kasnile.

Neredovne i neravnomjerne uplate sredstava za materijalne troškove od strane Trezora, iziskivale su česta kašnjenja u izmirivanju obaveza prema dobavljačima.

Pored redovnih poslova koje je Služba obavljala (razni obračuni, prijem faktura, plaćanje istih, pripremanje putnih naloga, uplate po ugovorima i sl.), šef Službe je početkom septembra učestvovao na seminaru u Ministarstvu finansija, u cilju edukacije, odn. dobijanja smjernica oko izrade Programskog budžeta za 2006.godinu.

Pregled ostvarenih prihoda po varantima za 2005. godinu, tabelarno je prikazan.

Na kraju, naglašavamo da neujednačene i neblagovremene uplate po varantima onemogućavaju planiranje ispunjavanja finansijskih obaveza!

Administrativni poslovi, koji obuhvataju poslove prijema, zavođenja, razvođenja, razvrstavanja, slanja itd., raznih pošiljki kao i njihovo sređivanje i arhiviranje u skladu sa Zakonom o kancelarijskom poslovanju, daktilografske poslove, rad na fotokopirnom aparatu, izdavanje računa za usluge izrade CIP-a, ISBN brojeva i bar-coda, odlaganje u magacin i sređivanje knjiga – izdanja Biblioteke, obavljanje poslova sekretarice direktora itd., su redovno i uredno obavljani.

U analiziranom periodu zavedeno je 2277 raznih akata, izdato 1039 računa, kopirano 17.320 stranica.

Vozač je redovno dopremao i odnosio poštu, pakete, obavezne primjerke i slično.

Smatramo potrebnim naglasiti da je u maju mjesecu Ministarstvo kulture i medija poklonilo Biblioteci vozilo "Lada 1600" (polovno), u dosta solidnom stanju, što je donekle poboljšalo prevoz neophodnih pošiljki do Podgorice, ali problem nedostatka adekvatnog terenskog vozila, koje bi bezbjedno prevozilo specifičan bibliotečki materijal po svim vremenskim prilikama, i dalje je prisutan!

Poslove *Službe obezbjeđenja* i održavanja objekata Biblioteke, u prvom kvartalu su obilježile izuzetne vremenske nepogode. Naime, od sredine januara pa do aprila mjeseca, u Biblioteci je bilo praktično vanredno stanje, zbog velikih sniježnih padavina, niskih temperatura, olujnih vjetrova, obimnih kiša...

Kada se zna stanje oba objekta Biblioteke, jasno je da je, i uz vanredne napore svih upošljenih, došlo do znatne materijalne štete. Naime, odmah u januaru, kada su velike sniježne padavine predstavljale realnu opasnost kako za sami radni prostor kao takav, tako i za fondove, organizovano je danonoćno dežurstvo, s tim što redovne aktivnosti nijesu prekidane.

No, loše stanje i ruiniranost objekata, i pored svih subjektivnih zalaganja, zbog pomenutih elementarnih nepogoda rezultiralo je znatnom štetom. Biblioteka je, Opštinskoj komisiji za elementarne nepogode uredno prijavila nastale štete. Nakon neposrednog uvida, Komisija je sačinila izvještaj, u kojem je procijenila štetu na **57.546,65 €**. Shodno predviđenoj proceduri, pomenuti izvještaj je blagovremeno dostavljen Republičkoj komisiji za elementarne nepogode. Međutim, ne samo da je izostala novčana pomoć, već nije bilo ni povratne informacije. No bez obzira na permanentni nedostatak finansijskih sredstava, najurgentniji poslovi su odrađeni (popravljen kovana ograda oko objekata, koja je bila oštećena od sniježnih nanosa,

izbetonirana terasa u zgradi Italijanskog poslanstva, izvršena manja opravka krova na istom objektu i sl.).

Ostale (redovne) aktivnosti službe održavanja objekata su najviše bile usmjerene na opravku sistema centralnog grijanja i klima-komore, (remontiranje gorionika, zamjena usponskih ventila, zavarivanje expazione posude, dotrajalih cijevi, sklopki itd.), radovima na elektro-instalacijama (instaliranje pet protočnih bojlera), dvije TA peći, i još niz svakodnevnih opravki osigurača, sijaličnih mjesta, usisivača, telefona, itd.), zatim na vodovodnoj instalaciji, (kompletno instaliran i opremljen jedan mokri čvor (toalet) u zgradi Francuskog poslanstva, zamijenjeno više česama, par umivaonika, brinox crijeva..., uz gotovo svakodnevne sitnije opravke).

Služba je permanentno vršila nabavku najneophodnijeg materijala za održavanje zgrada, intervenisala na otklanjanju bravarskih kvarova, vršila stolarske intervencije na vratima, prozorima i izuzetno ruiniranim podovima itd. Ova Služba se posebno angažovala na uređivanju i pripremanju hola Italijanske legacije za, u maju organizovanu izložbu povodom 70-godina rođenja Danila Kiša.

Protivpožarni aparati su redovno servisirani (punjeni), a servisiranje, odn. testiranje liftova u zgradi Italijanskog poslanstva je vršeno svakomjesečno.

Poseban problem, koji nije samo problem Službe već cijele Ustanove, jeste nezagrijavanje depoa knjiga! Nedostatak sredstava za nabavku goriva za rad klima-komore u ovom izuzetno važnom segmentu Biblioteke, imaće više negativnih posljedica, počev od stradanja same bibliotečke građe, do oštećenja samih instalacija.

Uobičajno uređenje parkovnog prostora oko oba objekta (košenje trave, obrezivanje šimšira, čišćenje slomljenih i sasušanih grana) redovno je obavljano, dok su ostale aktivnosti (zasađivanje novog drveća...) vršene u skladu sa finansijskim mogućnostima.

Radnice koje održavaju čistoću su obavljale svoje poslove sa dosta neadekvatnim tehničkim pomagalima i opremom, i u gotovo hladnim, odn. nezagrijanim prostorijama (depo, holovi, kao i kancelarijski prostor koji se zagrijava samo do ranih popodnevni časova).

U navedenom periodu, procenat odsustvovanja po osnovu bolovanja je bio nizak.

Za vrijeme redovnih korišćenja godišnjih odmora od strane stražara, portira i radnica na održavanju čistoće, angažovane su zamjene licima koja nijesu u radnom odnosu, pri čemu su utrošena dodatna materijalna sredstva.

IZVJEŠTAJ

O FINANSIJSKOM POSLOVANJU – PO VARANTIMA – ZA 2005. GODINU

R.	OPIS:	IZNOS U EURIMA
Br.		

I – PRIHODI:

1. Po varantima I-XII 2005.god.	-----	145.803,51
2. Od kompenzacije	-----	22.167,01

SVEGA I : 167.970,52

II - RASHODI

1. Gorivo za službena vozila	-----	2.786,85
2. Lož ulje – 83,6 t	-----	49.823,29
3. Struja	-----	21.865,11
4. Telefonske usluge	-----	8.946,81
5. Poštanske usluge	-----	4.521,12
6. Kancelar. materijal, mater. za knjig. rad	-----	7.736,14
7. Voda, komunalije	-----	2.669,40
8. Provizija – banka	-----	2.206,93
9. Usluge	-----	36.395,33
10. Troškovi službenih putovanja	-----	15.095,72
11. Privremeni i povremeni poslovi	-----	26.265,76
12. Tekuće investiciono održavanje	-----	5.971,00
13. Ostali rashodi	-----	3.791,72
14. Novonabavljena osnovna sredstva-oprema	-----	6.352,48

SVEGA II: 194.427,66

Napomena: Višak rashoda pokriven je refundacijom budžeta za isplatu po sudskim rješenjima za naknade za topli obrok i naknadu prevoza zaposlenih.

Planirani prihodi po varantima za 2005. god. iznose 105.551,60 €. Više ostvareno 62.418,92 € ili 59,14 %. Ostvarivanje prihoda tokom godine je bilo neravnomjerno, tako da je bilo perioda kada smo bili mnogo zaduženi, tj. dugovali smo pojedinim dobavljačima, koji su imali strpljenja da nas čekaju. Odstupanje od planiranog bilo je kod izuzetaka:

- za energetiku 3.718,40 €, kao i za kompenzaciju za struju od 22.167,01 €.
- za Održavanje objekata – za 33.700,00 €, (u taj iznos uključeno 1.500,00 € - za reviziju Idejnog projekta rekonstrukcije objekata, 1.000,00 € za popravku termoinstalacije, 4.000,00 € za troškove zagrijavanja objekta)
- za programe – 2.833,15 € (za organizaciju izložbe)

B- RASHODI :

Rashodi za nabavku lož ulja iznose: 49.823,20 € za nabavku 83,6 t. Za period: I-II – utrošeno je 44,5 t lož ulja ili 21.280,29 € a za period: X-XII – utrošeno je 39,1 t ili 28.543,00 €.

Utrošena struja od 21.865,11 € se izmirila kompezacijom, između Vlade CG i Elektroprivrede CG.

Utrošena sredstva za kancelarijski materijal odnose se na: kancelarijski materijal zaposlenih, sredstva za održavanje higijene, knjigovezački i konzervatorski materijal, kao i na sitni inventar, reprezentaciju i dr.

Rashodi za vodu i komunalije odnose se na redovni utrošak vode, kao i na odvoz smeća.

Rashodi za usluge se odnose na : usluge izrade Idejnog projekta sanacije zgrade Italijanskog poslanstva od 15.000,00 na grafičke usluge, advokatske usluge, razne zanatske i servisne usluge i slično.

Privremeni i povremeni poslovi od 26.265,76 € odnose se na : povremene zamjene stražara i radnica na održavanju čistoće, razne komisije kao i naknade za autorske honorare.

Tekuće investiciono održavanje od 5.971,00 € odnosi se samo na tekuće održavanje kotlarnice, opreme i sl.

Ostali rashodi od 3.791,72 € odnose se na plaćanje naknade iz LD 0,02 % za kolekt. rekreaciju radnika Sindikata CG, za solidarnu stambenu izgradnju, naknadu za gradsko građevinsko zemljište i sl.

Sredstva za novonabavljenu opremu od: 6.352,48 € odnose se na COBISS licencu – 2.040,00 € , fotokopirni aparat, štampač, knjige 2.460,00 € i dr.

Jelena Đurović
Direktor